

De clarsach herontdekt

Een kritisch onderzoek naar de Keltische harp

SCRIPTIE, als reflectief luik van de masterproef, aangeboden tot het behalen van de graad van Master of Arts in de Muziek, afstudeerrichting Instrument/zang door **Lidewei PHILIPS**

Promotor: mevrouw Lieve ROBBROECKX
Copromotor: dr. Piet SWERTS
Hoofdvakdocent(en): mevrouw Lieve ROBBROECKX

academiejaar 2015 – 2016

Lidewei Philips

De clarsach herontdekt
Een kritisch onderzoek naar de Keltische harp

Nederlands Abstract

Deze scriptie brengt de vergeten clarsach terug onder de aandacht en tracht de plaats van het instrument onder de verzamelnaam ‘Keltische harpen’ preciezer te duiden.

Het eerste deel behandelt een historische omkadering van de term ‘Keltisch’. Wat moet verstaan worden onder ‘Keltisch’ en waar komt deze term vandaan? Aan de hand van een beknopte geschiedenis van de harp en een overzicht van de belangrijkste Keltische harpen doorheen de geschiedenis, wordt het verband gelegd met een van de oudste Keltische instrumenten, de clarsach of Gaelische harp.

In het tweede deel wordt een mogelijke leermethode uiteengezet voor het bespelen van de Gaelische harp. Deze is zowel gebaseerd op bronnen van twee prominente onderzoekers als op eigen speelervaring. Diverse speeltechnieken worden overlopen aan de hand van enkele versies van The Fairy Queen van Turlough O’Carolan, een stuk dat tegenwoordig genoteerd is voor klepjesharp.

Het begrip ‘Keltisch’ wordt al sinds de renaissance geromantiseerd. De inherente betekenis ‘(afkomstig) van de Kelten’ lijkt overheerst te worden door het gevoel van samenhang dat dit begrip tegenwoordig oproept. De term ‘Keltisch’ wordt in verband met de harp gebruikt, niet omdat de harp door de Kelten zou bespeeld zijn, maar omdat de oudst teruggevonden Keltische harp (de eerste die iets weg had van de clarsach) gebouwd werd in Ierland, een van de huidige Keltische landen.

De clarsach is een onbekend instrument voor vele hedendaagse harpspelers. De orale traditie van destijds en de specifieke techniek die het instrument vereist, zijn mede verantwoordelijk voor de turbulente geschiedenis die deze harp doormaakte.

Rediscovering the clarsach

A critical exploration of the Celtic harp

English Abstract

This thesis aims at shedding light on the forgotten clarsach and determining the instrument's place among the 'Celtic harps'.

The first part explores the historical frame of the term 'Celtic'. What is to be understood by 'Celtic' and where does this term originate from? A concise history of the harp and an overview of the most important Celtic harps throughout this history allow to make a link to one of the oldest Celtic instruments, the clarsach also known as the Gaelic harp.

The second part describes a possible method for learning to play the Gaelic harp. This method is based on sources of two prominent researchers as well as on personal experience. Several possible playing techniques are discussed using different versions of 'The Fairy Queen' by Turlough O'Carolan, a piece which is presently notated for lever harp.

The term 'Celtic' has been romanticized ever since the renaissance. Its inherent meaning '(from) the Celts' currently seems to have less importance than the now more emphasized feeling of togetherness. In relationship to the harp, the term 'Celtic' is used not because the Celts might have played the instrument, but because the oldest Celtic harp (the first one sharing a likeness with the clarsach) was built in Ireland, one of the present Celtic countries.

The clarsach is an unknown instrument to many modern day harp players. The oral tradition used in the past and the specific, difficult techniques required to play the instrument, are responsible for the turbulent history of the instrument.